

**Zasady dostosowania
organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego
do szczególnych potrzeb studentów będących osobami niepełnosprawnymi,
w tym dostosowania warunków odbywania studiów
do rodzaju niepełnosprawności**

§ 1

1. Studenci niepełnosprawni mogą ubiegać się o dostosowanie sposobu organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego, w tym warunków odbywania studiów, do rodzaju niepełnosprawności (zwanego IDS).
2. Celem IDS jest wyrównanie szans osób niepełnosprawnych w pełnym dostępie do oferty edukacyjnej Uniwersytetu Śląskiego.
3. Wszystkie rozwiązania związane z IDS stosowane wobec studentów niepełnosprawnych w celu wyrównania ich szans muszą przestrzegać zasady niezmnieszenia wymagań merytorycznych.
4. IDS ma zastosowanie do wszystkich kierunków i form studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich.
5. IDS może dotyczyć zarówno formy egzaminów, toku studiowania, jak i otoczenia, w którym mają miejsce zajęcia dydaktyczne.
6. Jednostką odpowiedzialną za organizację IDS dla studentów niepełnosprawnych jest Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych (BON).

§ 2

1. IDS jest przyznawane na wniosek studenta.
2. O IDS mogą ubiegać się studenci niepełnosprawni, którzy posiadają aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub inny równoważny dokument.
3. Wniosek o IDS powinien zawierać:
 - 1) kartę informacyjną opracowaną przez BON;

- 2) aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub inny równoważny dokument;
 - 3) opinię lekarza specjalisty, która powinna zawierać informacje nt. wpływu niepełnosprawności i ewentualnych skutków ubocznych leków zażywanych przez studenta na wywiązywanie się z obowiązków akademickich (np. obecność na zajęciach, kwestie związane z koncentracją, pamięcią, sporządzaniem notatek, stresem egzaminacyjnym, potrzebą wydłużenia czasu na egzaminie itp.);
 - 4) wykaz zajęć realizowanych w danym semestrze wraz z listą osób prowadzących i egzaminujących.
4. W przypadku gdy niepełnosprawność nie ma charakteru stałego, student korzystający ze wsparcia BON zobowiązany jest do bieżącego uaktualniania stosownej dokumentacji.
 5. IDS przyznawane jest studentom na jeden semestr lub rok akademicki, w zależności od ich sytuacji zdrowotnej i potrzeb związanych z procesem dydaktycznym.
 6. IDS powinno uwzględniać:
 - 1) stopień i rodzaj niepełnosprawności oraz szczególne potrzeby związane ze stanem zdrowia;
 - 2) specyfikę wymagań merytorycznych związanych z danymi studiami;
 - 3) uzasadnione i racjonalne potrzeby osoby ubiegającej się o dostosowanie związane z właściwą realizacją procesu dydaktycznego;
 - 4) związek pomiędzy rodzajem niepełnosprawności a trudnościami w wypełnianiu obowiązków związanych z odbywaniem studiów.

§ 3

1. Wniosek należy złożyć w Biurze ds. Osób Niepełnosprawnych nie później niż miesiąc przed rozpoczęciem semestru lub planowanym terminem skorzystania z IDS (nie dotyczy studentów rozpoczynających naukę w bieżącym roku akademickim). Studenci rozpoczynający naukę na UŚ proszeni są o wcześniejsze zgłaszanie potrzeb związanych z dostosowaniem, by usprawnić ich obsługę i na czas zapewnić właściwe wsparcie.
2. Powołana przez prorektora ds. kształcenia i studentów komisja:
 - 1) ustala indywidualne potrzeby studenta ubiegającego się o IDS wynikające z niepełnosprawności, które mogą mieć wpływ na proces kształcenia;
 - 2) gromadzi odpowiednią dokumentację potwierdzającą określone trudności osoby ubiegającej się o IDS, która to dokumentacja podlega szczególnej ochronie z uwagi na poufność danych wrażliwych;

- 3) może zasięgnąć opinii nauczycieli akademickich w celu zaproponowania osobie ubiegającej się o IDS najbardziej adekwatnych do jej stanu zdrowia rozwiązań uwzględniających specyfikę danego kierunku czy specjalności, a także dostosowanych do możliwości organizacyjnych Uniwersytetu.
3. Komisja może negatywnie zaopiniować wniosek studenta o IDS, gdy przedstawiona dokumentacja lub wynik konsultacji przeprowadzanej przez komisję nie potwierdzają związku między rodzajem niepełnosprawności a trudnościami w wypełnianiu obowiązków związanych z realizacją procesu dydaktycznego przez studenta i doktoranta.
4. Zaopiniowany wniosek BON zwraca niezwłocznie studentowi, który przekazuje wniosek do właściwego dziekana wydziału.
5. W przypadku otrzymania formalnej zgody na IDS, BON, na podstawie pisemnej zgody studenta, przesyła szczegółowe zalecenia dotyczące dostosowania wydziałowemu koordynatorowi ds. studentów niepełnosprawnych, którego powołuje dziekan Wydziału.
6. Wydziałowy koordynator ds. studentów niepełnosprawnych informuje o zaleceniach wynikających z przyznania studentowi IDS, wszystkich wykładowców i egzaminatorów zgodnie z przygotowaną wg wzoru listą dostarczoną przez studenta.
7. Student, po przesłaniu przez BON zaleceń do wykładowców i egzaminatorów, uzgadnia z nimi szczegóły organizacyjne dotyczące realizacji poszczególnych adaptacji.
8. Każda sytuacja osoby ubiegającej się o przyznanie adaptacji procesu dydaktycznego rozpatrywana jest indywidualnie, zgodnie z ideą wyrównywania szans oraz racjonalnego dostosowania do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.

§ 4

1. IDS dedykowane studentowi niepełnosprawnemu ma na celu wyrównanie szans przy jednoczesnym uwzględnieniu jego aktualnych możliwości.
2. IDS dotyczy: procesu kształcenia (dostosowanie zajęć, egzaminów i zaliczeń), materiałów edukacyjnych oraz współpracę BON z wykładowcami.
3. Zależnie od zgłaszanych przez studenta potrzeb, jego możliwości, rzeczywistego wpływu niepełnosprawności na pełny udział w procesie kształcenia w standardowym trybie, a także możliwości organizacyjnych Uniwersytetu, możliwe jest wprowadzenie IDS dotyczącego:
 - 1) zajęć dydaktycznych, polegającego w szczególności na:
 - a) włączeniu osób trzecich (np. asystent studenta niepełnosprawnego, tłumacz języka migowego),

- b) stosowaniu dodatkowych urządzeń kompensujących (np. komputer, linijka brajlowska, system FM, pętla induktofoniczna),
- c) możliwości nagrywania zajęć przez studenta (np. dyktafonem, kamerą wideo itp.),
- d) wykorzystaniu środków dydaktycznych umożliwiających odbiór informacji różnymi kanałami w zależności od potrzeb zgłaszanych przez studentów (np. prezentacje multimedialne, wykresy, mapy, ilustracje, zdjęcia, nagrania itd.),
- e) możliwości otrzymywania od wykładowcy materiałów dydaktycznych w formie dostępnej (np. w formie elektronicznej, w powiększonej czcionce),
- f) udostępnianiu studentowi materiałów do zajęć odpowiednio wcześniej przed ich rozpoczęciem (np. konspekt w formie elektronicznej lub papierowej, główne tezy, bibliografia, prezentacja multimedialna),
- g) zamianie miejsc, w których odbywają się zajęcia na dostępne architektonicznie,
- h) możliwości modyfikacji planu zajęć i/lub zamiana grupy,
- i) zwiększeniu limitu nieobecności wraz z możliwością nadrobienia zaległości na warunkach ustalonych z osobami prowadzącymi zajęcia,
- j) wydłużeniu czasu na przygotowanie prac zaliczeniowych, szczególnie obszernych prac pisemnych, a także w razie konieczności dzielenia ich na mniejsze części,
- k) zamianie referatów i prezentacji oraz aktywności słownej podczas zajęć na pisemną formę zaliczenia (np. test, esej itp.),
- l) możliwości zaliczania materiału w trybie indywidualnym, w przypadku gdy sytuacja zdrowotna uniemożliwia studentowi regularne uczestnictwo w zajęciach,
- m) zmianie trybu zajęć na eksternistyczny,
- n) modyfikacji harmonogramu zajęć minimalizującej nieobecności związane z planowanym leczeniem,
- o) możliwość organizacji indywidualnych konsultacji, jeżeli niepełnosprawność szczególnie uniemożliwia studentowi uczestnictwo w zajęciach dydaktycznych w standardowym trybie;

2) zaliczeń i egzaminów, polegającego na:

- a) wydłużeniu czasu ich trwania,
- b) umożliwieniu zdawania egzaminów pisemnych przy komputerze ze specjalistycznym oprogramowaniem,
- c) otrzymywaniu arkuszy egzaminacyjnych w powiększonej czcionce,
- d) możliwości otrzymywania pytań w formie pisemnej podczas egzaminów ustnych,

- e) zmiana formy zaliczenia/egzaminu z ustnej na pisemną lub z pisemnej na ustną,
 - f) umożliwieniu robienia krótkich przerw podczas pisania egzaminów pisemnych,
 - g) rozłożeniu sesji egzaminacyjnej w czasie,
 - h) w przypadku egzaminów z obszernego materiału umożliwieniu zdawania go w częściach,
 - i) zmianie miejsca i czasu zdawania egzaminów w związku ze stanem zdrowia studenta,
 - j) możliwości przesunięcia terminów rozliczenia poszczególnych przedmiotów poza okres trwania sesji (student zostaje wpisany na kolejny semestr bez wpisów warunkowych pomimo braku wymaganych zaliczeń i egzaminów);
- 3) materiałów edukacyjnych, polegającego na:
- a) zastosowaniu formy elektronicznej,
 - b) powiększeniu czcionki,
 - c) konwersji na język brajla;
- 4) współpracy BON z osobami prowadzącymi zajęcia i egzaminującymi, polegającego na:
- a) powiadomieniu prowadzących o przyznanym studentowi dostosowaniu,
 - b) doradza prowadzącym, jak można przygotowywać zajęcia, by były dostępne dla studentów z niepełnosprawnością,
 - c) udzielaniu prowadzącym zajęcia konsultacji z zakresu metod wspierania studentów z niepełnosprawnością oraz z adaptowania materiałów dydaktycznych.
4. W przypadku stosowania urządzeń rejestrujących dźwięk lub dźwięk i obraz student zobowiązany jest do uprzedniego podpisania deklaracji o ochronie praw autorskich i wykorzystaniu zarejestrowanych materiałów wyłącznie na użytek prywatny.
5. Powyższy katalog dostosowania nie jest zamknięty. Istnieje możliwość ubiegania się o inne formy dostosowania procesu kształcenia nieuwzględnione powyżej, a uwarunkowane specyfiką niepełnosprawności studenta.